YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

7 päivänä marraskuuta 2002 *

Yhdistetyissä asioissa C-228/01 ja C-289/01,

jotka cour d'appel de Pau (C-228/01) ja tribunal de grande instance de Dax (C-289/01) (Ranska) ovat saattaneet EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen näissä kansallisissa tuomioistuimissa vireillä olevissa rikosoikeudenkäynneissä, joissa vastaajina ovat

Jacques Bourrasse (C-228/01)

ja

Jean-Marie Perchicot (C-289/01),

Union régionale syndicale des petits et moyens transporteurs du Sud-Ouestin (Unostra Aquitaine) (C-228/01),

Fédération générale des transports et de l'équipementin CFDT (FGTE-CFDT) (C-289/01),

ja

Inspection du travail des transportsin (C-228/01 ja C-289/01),

osallistuessa asian käsittelyyn

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ennakkoratkaisun ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttämisestä maanteiden tavaraliikenteessä 19 päivänä joulukuuta 1984 annetun neuvoston direktiivin 84/647/ETY (EYVL L 335, s. 72), sellaisena kuin se on muutettuna 24.7.1990 annetulla neuvoston direktiivillä 90/398/ETY (EYVL L 202, s. 46), 2 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: C. Gulmann, joka hoitaa toisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit V. Skouris ja N. Colneric (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: A. Tizzano,

apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Union régionale syndicale des petits et moyens transporteurs du Sud-Ouest (Unostra Aquitaine), edustajanaan avocat P. Hontas (C-228/01),

— Inspection du travail des transports, edustajanaan inspecteur du travail Y. Davidoff (C-228/01 ja C-289/01),

— Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja S. Pailler (C-228/01 ja C-289/01),

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään M. Wolfcarius (C-228/01 ja C-289/01),

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Bourrassen, edustajanaan avocat G. Duvignac, Union régionale syndicale des petits et moyens transporteurs du Sud-Ouestin (Unostra Aquitaine), edustajanaan P. Hontas, Ranskan hallituksen, edustajanaan S. Pailler, ja komission, asiamiehenään W. Wils, 29.5.2002 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 4.7.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Cour d'appel de Pau (C-228/01) on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 15.5.2001 tekemällään päätöksellä, joka saapui yhteisöjen tuomioistuimeen 11.6.2001, EY 234 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä ja tribunal de grande instance de Dax (C-289/01) 2.7.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 20.7.2001, yhden ennakkoratkaisukysymyksen ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttämisestä maanteiden tavaraliikenteessä 19 päivänä joulukuuta 1984 annetun neuvoston direktiivin 84/647/ETY (EYVL L 335, s. 72) 2 artiklan tulkinnasta, sellaisena kuin tämä direktiivi on muutettuna 24.7.1990 annetulla neuvoston direktiivillä 90/398/ETY (EYVL L 202, s. 46); jäljempänä direktiivi 84/647/ETY).

2 Kysymykset on esitetty Transports Bourrasse SA -nimisen yhtiön (jäljempänä Bourrasse-yhtiö), kotipaikka Soorts-Hossegor (Ranska) toimitusjohtajaa Bour-

rassea vastaan ja Transports Perchicot -nimisen yhtiön (jäljempänä Perchicot France -yhtiö) johtajaa Perchicot'ta vastaan käydyissä rikosoikeudenkäynneissä, jossa heitä syytetään pimeän työvoiman käyttämisestä työntekijöiden palkkaamista koskevia säännöksiä kiertämällä.

3 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 23.1.2002 antamalla määräyksellä asiat yhdistettiin työjärjestyksen 43 artiklan mukaisesti kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Oikeussäännöt

Yhteisön oikeussäännöt

4 Direktiivin 84/647/ETY 1, 2 ja 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1 artikla

Tässä direktiivissä:

— 'ajoneuvolla' tarkoitetaan sellaista moottoriajoneuvoa, perävaunua, puoliperävaunua ja ajoneuvoyhdistelmää, joka on tarkoitettu yksinomaan tavaran kuljetukseen;

— 'vuokratulla ajoneuvolla' tarkoitetaan ajoneuvoa, joka on korvausta vastaan tietyksi ajaksi annettu toisen lukuun tai omaan lukuunsa maanteiden tavaraliikennettä harjoittavan yrityksen käyttöön ajoneuvon käyttöön luovuttaneen yrityksen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella.

2 artikla

Jokaisen jäsenvaltion on sallittava, että vuokrattuja ajoneuvoja käyttävät jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä sen alueella yritykset, jotka ovat sijoittautuneet toiseen jäsenvaltioon, jos:

1) ajoneuvo on rekisteröity tai otettu käyttöön viimeksi mainitun jäsenvaltion lakien mukaisesti;

2) sopimus koskee ainoastaan ajoneuvon vuokraamista ilman kuljettajaa eikä siihen liity saman yrityksen kanssa tehtyä sopimusta, joka koskee kuljettajan tai muun henkilökunnan palkkaamista;

3) vuokrattu ajoneuvo on vuokrasopimuksen voimassaoloaikana ainoastaan ajoneuvoa käyttävän yrityksen käytössä;

4) vuokrattua ajoneuvoa kuljettaa sitä käyttävän yrityksen henkilökunta;

5) edellä tarkoitettujen ehtojen noudattaminen todistetaan seuraavilla asiakirjoilla, jotka on pidettävä mukana ajoneuvossa:

a) vuokrasopimus tai sen oikeaksi todistettu ote, josta ilmenevät ennen kaikkea vuokralle antajan ja vuokralle ottajan nimi, sopimuksen päiväys ja voimassaoloaika ja ajoneuvon tunnistetiedot;

b) jos kuljettaja ei ole ajoneuvon vuokralle ottaja, kuljettajan työsopimus tai sen oikeaksi todistettu ote, josta ilmenevät erityisesti työnantajan ja työntekijän nimi, työsopimuksen päiväys ja kesto tai viimeisin palkkaliuska.

Tarvittaessa edellä a ja b alakohdassa tarkoitetut asiakirjat voidaan korvata vastaavalla jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antamalla asiakirjalla.

3 artikla

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että niiden yritykset voivat maanteiden tavaraliikenteessä käyttää vuokrattuja ajoneuvoja, jotka on rekisteröity tai otettu liikenteeseen yritysten maiden lainsäädännön mukaisesti, samoin ehdoin kuin omistamiaan ajoneuvoja, jos nämä yritykset täyttävät 2 artiklassa säädetyt edellytykset.

2. Jäsenvaltiot voivat jättää 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle omaan lukuun tapahtuvat kuljetukset, joihin käytettyjen ajoneuvojen suurin sallittu kokonaispaino on enemmän kuin 6 tonnia."

5 Direktiivin 84/647/ETY 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tämä direktiivi ei vaikuta sellaisen jäsenvaltion säännöksiin tai määräyksiin, jossa vuokrattujen ajoneuvojen käyttöä koskevat rajoitukset ovat lievemmät kuin 2 ja 3 artiklassa säädetään."

6 Direktiivin 84/647/ETY 5 artiklan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädetään seuraavaa:

"Tämä direktiivi ei vaikuta niiden sääntöjen soveltamiseen, jotka koskevat:

— toisen lukuun tai omaan lukuun tapahtuvan maanteiden tavaraliikenteen markkinoiden järjestämistä ja etenkin markkinoille pääsyä sekä erityisesti tavaraliikenteen kuljetuskyvyn mukaan asetettuja kiintiörajoituksia;

— —

edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 ja 3 artiklan soveltamista."

7 Jäsenvaltion alueelle tai sen alueelta taikka yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta tapahtuvan maanteiden tavaraliikenteen yhteisön markkinoille pääsystä 26 päivänä maaliskuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 881/92 (EYVL L 95, s. 1) 1 artiklan 1 kohdassa säädetään, että asetusta

sovelletaan kansainvälisessä maanteiden tavaraliikenteessä toisen lukuun yhteisön alueella. Tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kansainvälisten kuljetusten suorittamiseen tarvitaan yhteisön liikennelupa.

8 Asetuksen N:o 881/92 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Sijoittautumisjäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset myöntävät 3 artiklassa tarkoitetun yhteisön liikenneluvan.

2. Jäsenvaltiot antavat luvan saajalle alkuperäisen yhteisön liikennelupa-asiakirjan, jonka kuljetusyritys säilyttää, sekä luvan haltijan käytettävissä omistuksen tai muulla perusteella, erityisesti — — vuokrasopimuksen — — perusteella olevien ajoneuvojen lukumäärää vastaavan määrän oikeaksi todistettuja jäljennöksiä.

3. — —

4. Yhteisön liikennelupa laaditaan kuljetusyrityksen nimiin eikä tämä voi siirtää sitä kolmannelle. Oikeaksi todistettu jäljennös yhteisön liikenneluvasta on oltava ajoneuvossa ja se on esitettävä valvontaviranomaisen sitä vaatiessa."

9 Edellytyksistä, joilla muut kuin jäsenvaltiosta olevat liikenteenharjoittajat voivat harjoittaa kansallista maanteiden tavaraliikennettä jäsenvaltiossa 25 päivänä lokakuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3118/92 (EYVL L 279, s. 1) 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jokaisella toisen lukuun toimivalla maanteiden tavaraliikenteen harjoittajalla, jolla on asetuksessa (ETY) N:o 881/92 tarkoitettu yhteisön lupa, on tässä asetuksessa säädetyin edellytyksin oikeus tilapäisesti harjoittaa toisessa jäsenvaltiossa, jäljempänä 'vastaanottava jäsenvaltio', kansallista maanteiden tavaraliikennettä toisen lukuun, jäljempänä 'kabotaasiliikenne', vaikka hänellä ei ole kotipaikkaa tai muuta liikettä kyseisessä jäsenvaltiossa."

10 Tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdassa ja 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

"1. — — kabotaasiluvan haltijalla on oikeus harjoittaa kabotaasiliikennettä.

— —

3. Kabotaasilupa annetaan liikenteenharjoittajan nimiin. Liikenteenharjoittaja ei saa siirtää sitä kolmannelle. Kutakin kabotaasilupaa saa käyttää vain yksi ajoneuvo kerrallaan."

11 Tieliikenteen valvontalaitteista 20 päivänä joulukuuta 1985 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 (EYVL L 370, s. 8) 14 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Työnantajan on huolehdittava siitä, että kuljettajilla on riittävä määrä piirturilevyjä ottaen huomioon näiden piirturilevyjen yksilölliset ominaisuudet, työn keston ja sen mahdollisuuden, että vahingoittuneet tai valvontaviranomaisen haltuun ottamat piirturilevyt on korvattava. Työnantaja saa antaa kuljettajille vain hyväksytyn mallisia, ajoneuvoon asennettuun laitteeseen sopivia piirturilevyjä.

2. Yrityksen on säilytettävä piirturilevyjä käytön jälkeen vähintään yksi vuosi hyvässä järjestyksessä ja annettava niistä jäljennös asianomaiselle kuljettajalle tämän pyynnöstä. Piirturilevyt on pyynnöstä esitettävä tai luovutettava valvontaviranomaiselle."

12 Asetuksen N:o 3821/85 14 artiklan 1 kohtaa muutettiin 24.9.1998 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2135/98 (EYVL L 274, s. 1) tiettyjen täsmennysten lisäämiseksi, mutta se säilyi muutoin sisällöltään samanlaisena.

Kansalliset säännökset

13 Euroopan talousyhteisön jäsenvaltion alueelle sijoittautuneiden yritysten ilman kuljettajaa maanteiden tavarankuljetukseen vuokraamien ajoneuvojen käytöstä

29.6.1990 annetun perusrakenne-, liikenne-, asunto- ja meriministeriön asetuksen (JORF 19.7.1990, s. 8563), joka koskee direktiiviä 84/647/ETY, 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Yritykset, jotka ovat sijoittautuneet jonkin yhteisön jäsenvaltion alueelle ja jotka harjoittavat maanteiden tavaraliikennettä Ranskan alueelta käsin tai Ranskan alueelle tai kauttakuljetuksena Ranskan alueen kautta, voivat käyttää tällaista tavaraliikennettä varten maantieajoneuvoja vuokraavilta yrityksiltä vuokrattuja ajoneuvoja seuraavien edellytysten täyttyessä:

— vuokrattu ajoneuvo on rekisteröity tai otettu käyttöön tässä jäsenvaltiossa voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti

— — —

— ajoneuvoa ajaa vuokralle ottaja tai tämän palveluksessa oleva henkilö."

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

Asia C-228/01

14 Bourrasse-yhtiö on Ranskaan sijoittautunut maantiekuljetusyhtiö, jonka toimitusjohtaja Bourrasse on. Yhtiöllä on direction régionale de l'équipement

d'Aquitainen myöntämä yhteisön liikennelupa. Yhtiön omistamissa ajoneuvoissa, jotka on rekisteröity Ranskassa, on kussakin oikeaksi todistettu jäljennös tästä liikenneluvasta.

15 Bourrasse-yhtiö osti 23.4.1993 Ver Coelho -nimisen maantiekuljetusyhtiön (jäljempänä Ver Coelho -yhtiö), joka on sijoittautunut Portugaliin, ja Bourrassesta tuli tämän yhtiön johtaja. Nämä yhtiöt ovat erillisiä oikeushenkilöitä.

16 Inspection du travail des transports (jäljempänä työsuojeluviranomainen) totesi 24.6.1996 Bourrasse-yhtiössä suoritetussa tarkastuksessa, että tämän yhtiön palvelukseen 1.1.1992 otetut 13 työntekijää, joiden nimet vaikuttivat portugalilaisilta, oli siirretty Ver Coelho -yhtiöön, jotkut työntekijät vuoden 1994 lopussa, jotkut vuoden 1995 lopussa.

17 Tarkastuksessa todettiin myös, että Bourrasse-yhtiö vuokrasi ajoneuvoja ilman kuljettajaa Ver Coelho -yhtiölle. Ver Coelho -yhtiö käytti Ranskaan suuntautuvissa kansainvälisissä kuljetuksissaan vuokralle antajalle Portugalissa myönnettyjä kansainvälisiä liikennelupia. Ver Coelho -yhtiölle vuokratuissa ajoneuvoissa olevien valvontalaitteiden piirturilevyjen hoidosta vastasi Bourrasse-yhtiö. Kaksi portugalilaista Ver Coelho -yhtiön palkkaamaa työntekijää, joita Ranskan poliisi oli kuullut, olivat todenneet kuljettaneensa ainoastaan Bourrasselle kuuluvia ajoneuvoja, minkä lisäksi toinen kuljettajista totesi olleensa välittömässä yhteydessä Bourrasseen.

18 Näiden seikkojen perusteella työsuojeluviranomainen katsoi, että Ver Coelho -yhtiön työntekijät olivat todellisuudessa Bourrasse-yhtiön henkilökuntaa ja että Bourrasse oli syyllistynyt pimeän työvoiman käyttöön työntekijöiden palkkaamista koskevia säännöksiä kiertämällä.

19 Bourrassea vastaan nostettiin syyte tribunal de grande instance de Daxissa, jossa käydyssä oikeudenkäynnissä hän kiisti syyllistyneensä rikkomukseen vetoamalla siihen, että niillä kuljettajilla, jotka olivat Portugalin kansalaisia, oli työsopimus Ver Coelho -yhtiön kanssa ja että Bourrasse-yhtiöllä oli direktiivin 84/647/ETY perusteella oikeus vuokrata ajoneuvoja Ver Coelho -yhtiölle edellyttäen, että ajoneuvot on rekisteröity siinä jäsenvaltiossa, jossa vuokralle ottaminen on tapahtunut ja että niitä kuljettaa vuokralle ottaja tai joku tämän työntekijöistä.

20 Tribunal de grande instance de Dax totesi 6.12.1999 antamassaan tuomiossa Bourrassen syyllistyneen edellä tarkoitettuun rikkomukseen.

21 Bourrasse ja virallinen syyttäjä valittivat tuomiosta cour d'appel de Pauhon.

22 Cour d'appel de Pau päätti lykätä ratkaisun antamista esittääkseen yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

"1) Voidaanko direktiivin 84/647/ETY 2 artiklassa säädettyä ajoneuvon antamista käyttöön ilman kuljettajaa tulkita siten, että sen perusteella vuokralle antaja, joka on Ranskan oikeuden mukaan perustettu maantiekuljetuksia harjoittava yhtiö,

— voi hankkia kansallisella alueella tarvittavat liikenneluvat sellaisen vuokralle ottajan puolesta, joka on Portugalin oikeuden mukaan perustettu maantiekuljetuksia harjoittava yhtiö

— voi vastata sellaisen vuokralle ottajan puolesta, joka on Portugalin oikeuden mukaan perustettu maantiekuljetuksia harjoittava yhtiö, tämän yhtiön palveluksessa olevien kuljettajien piirturilevyjen hoidosta?

2) Onko vuokratut ajoneuvot rekisteröitävä Portugalissa?"

Asia C-289/01

23 Jean-Marie Perchicot on Ranskaan sijoittautuneen Perchicot France -yhtiön johtaja. Tämä yhtiö harjoittaa kuljetustoimintaa Ranskan ja Espanjan välillä. Yhtiöllä on Ranskassa rekisteröityjä ajoneuvoja, joissa on kussakin oikeaksi todistettu jäljennös yhteisön liikenneluvasta, jonka direction régional de l'équipement d'Aquitaine on myöntänyt.

24 Vuonna 1999 Perchicot perusti Espanjan oikeuden mukaisen kuljetusyhtiön, jonka johtaja hän on (jäljempänä Perchicot Espagne -yhtiö) ja jolle siirrettiin Perchicot France -yhtiön palveluksessa tuohon asti olleiden 13 työntekijän työsopimukset. Perchicot Espagne -yhtiö on 1.12.1999 alkaen ottanut järjestelmällisesti uusia työntekijöitä palvelukseensa. Perchicot France -yhtiön omistamat, Ranskassa edelleen rekisteröidyt ajoneuvoyhdistelmät oli vuokrattu ilman kuljettajaa Perchicot Espagne -yhtiölle.

25 Vuoden 2000 alussa toimitettujen tarkastusten perusteella työsuojeluviranomainen totesi, että vuokralle annettujen ajoneuvojen piirturilevyjen hoidosta, näiden ajoneuvojen liikennelupien hankkimisesta ja siirrettyjen työntekijöiden

työnjohdosta vastasi vuokralle antaja, Perchicot France -yhtiö. Tämä valvontaviranomainen katsoi, että yrityksen toimintojen siirtoa oli pidettävä fiktiivisenä ja että yritystä hoidettiin, johdettiin ja sen toimintaa harjoitettiin Ranskassa. Oikeussäännöt, joiden perusteella toimintaa harjoitettiin, olivat valvontaviranomaisen mukaan Ranskan lainsäädännön vastaisia, koska sen mukaan ajoneuvoja ei voida vuokrata Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä ja ainoastaan samassa jäsenvaltiossa toimivien yritysten välillä vuokrattujen ajoneuvojen kauttakulku oli luvallista. Tämän vuoksi valvontaviranomainen katsoi Perchicot'n syyllistyneen 12 muun rikkomuksen ohella pimeän työvoiman käyttöön työntekijöiden palkkaamista koskevia säännöksiä kiertämällä.

26 Perchicot'ta vastaan nostettiin syyte tribunal de grande instance de Daxissa, ja tämä tuomioistuin päätti lykätä ratkaisun antamista, koska se ei ollut varma siitä, onko Ranskan lainsäädäntö yhteensopiva direktiivin 84/647/ETY kanssa, koska direktiivissä sallitaan ajoneuvoyhdistelmien käytettäväksi antaminen yritysten välillä, ja pyytää ennakkoratkaisua seuraavaan kysymykseen:

"Kun kysymys on direktiivin 84/647/ETY 2 artiklan mukaisesta ajoneuvon antamisesta käyttöön ilman kuljettajaa, sallitaanko vuokralle antavan yhtiön, joka on Ranskan oikeuden mukaan perustettu maantiekuljetuksia harjoittava yhtiö:

— hankkia tarvittavat liikenneluvat kotimaasta vuokralle ottajan, Ranskan oikeuden mukaan perustetun maantiekuljetuksia harjoittavan yhtiön lukuun

— vastata vuokralle ottajan, Espanjan oikeuden mukaan perustetun maantiekuljetuksia harjoittavan yhtiön lukuun tämän yhtiön palveluksessa olevien kuljettajien piirturilevyjen hoidosta?"

27 Pääasiassa kyseessä olevat tosiseikat huomioon ottaen, kysymys on ymmärrettävä siten, että sen ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetaan vuokralle ottajaa, joka on Espanjan oikeuden mukaan perustettu maantiekuljetuksia harjoittava yhtiö.

Ennakkoratkaisukysymykset

Asiassa C-228/01 esitetty ensimmäinen kysymys ja ainoa asiassa C-289/01 esitetty kysymys

28 Kansalliset tuomioistuimet haluavat näillä kysymyksillään selvittää sen, sallitaanko direktiivin 84/647/ETY 2 artiklassa se, että tiettyyn jäsenvaltioon sijoittautunut maantiekuljetuksia harjoittava yhtiö, joka vuokraa ajoneuvoja ilman kuljettajaa johonkin toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelle maantiekuljetusyhtiölle, hankkii tarvittavat liikenneluvat ensin mainitun jäsenvaltion alueella vuokralle ottajan lukuun ja hoitaa vuokralle ottajan palkkaamien kuljettajien piirturilevyjä vuokralle ottajan lukuun.

29 Todettakoon aluksi, että direktiivin 84/647/ETY 2 artiklassa säädetään edellytyksistä, joiden täyttyessä jäsenvaltion on sallittava, että vuokrattuja ajoneuvoja käyttävät jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä sen alueella yritykset, jotka ovat sijoittautuneet toiseen jäsenvaltioon.

30 Direktiivin 84/647/ETY 5 artiklan ensimmäisen luetelmakohdan nojalla direktiivi ei vaikuta kansainvälisille kuljetusmarkkinoille pääsyä koskeviin sääntöihin eikä näin liikennelupien käyttöä toisen lukuun koskeviin sääntöihin, tämän rajoittamatta kuitenkaan muun muassa direktiivin 2 artiklan soveltamista.

31 Direktiivin 84/647/ETY 2 artiklassa ei millään tavoin viitata kuljettajien piirturilevyihin.

32 On siis todettava, että direktiivin 86/647/ETY 2 artiklalla ei säännellä liikennelupien eikä piirturilevyjen käyttöä.

33 Voidakseen antaa ennakkoratkaisupyynnön esittäneelle tuomioistuimelle hyödyllisen vastauksen yhteisöjen tuomioistuin saattaa joutua ottamaan huomioon sellaisia yhteisön oikeuden säännöksiä, joihin kansallinen tuomioistuin ei ole viitannut kysymyksessään (ks. mm. asia 35/85, Tissier, tuomio 20.3.1986, Kok. 1986, s. 1207, 9 kohta ja asia C-315/88, Bagli Pennacchiotti, tuomio 27.3.1990, Kok. 1990, s. I-1323, 10 kohta ja asia C-107/98, Teckal, tuomio 18.11.1999, Kok. I-8121, 39 kohta).

34 Liikennelupien osalta on muistettava, että asetuksen N:o 881/92 1 artiklan 1 kohdan ja 3 artiklan 1 kohdan mukaan yhteisön liikennelupaa edellytetään yhteisön alueella toisen lukuun suoritettaviin kansainvälisiin maanteiden tavarankuljetuksiin ja että tämän asetuksen 5 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan sen jäsenvaltion, johon kuljetusyritys on sijoittautunut, toimivaltaiset viranomaiset myöntävät luvan ja antavat luvan haltijalle alkuperäisen lupa-asiakirjan ja luvan haltijan käytettävissä olevien ajoneuvojen lukumäärää, ne ajoneuvot mukaan lukien, jotka ovat luvan haltijalla vuokrasopimuksen perusteella, vastaavan määrän oikeaksi todistettuja jäljennöksiä lupa-asiakirjasta. Näin ollen ei ole vuokralle antajan vaan vuokralle ottajan velvollisuutena hankkia sen jäsenvaltion viranomaisilta, johon vuokralle ottaja on sijoittautunut, yhteisön liikennelupa vuokralle ottamiaan ajoneuvoja varten.

35 Tämän lisäksi asetuksen N:o 881/92 5 artiklan 4 kohdan mukaan yhteisön liikennelupa laaditaan kuljetusyrityksen nimiin eikä se voi siirtää sitä kolmansille. Tästä seuraa, että silloin kun ajoneuvot, joita on alun perin käyttänyt yhteisön liikenneluvan saanut maantiekuljetusyritys, annetaan vuokralle jollekin toiselle maantiekuljetusyritykselle, vuokralle antajalla ei ole oikeutta antaa vuokralle ottajan käyttää omaa yhteisön liikennelupaansa.

36 Piirturilevyjen hoidon osalta on muistettava, että asetuksen N:o 3821/85 14 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan, sekä sellaisena kuin asetus oli alkuperäisessä muodossaan että sellaisena kuin se on asetuksella N:o 2135/98 muutettuna, työnantaja antaa piirturilevyt kuljettajille, korvaa ne tarpeen mukaan ja säilyttää niitä tämän jälkeen vähintään vuoden ajan.

37 Tästä seuraa, että jäsenvaltioon sijoittautunut kuljetusyhtiö, joka vuokraa ajoneuvoja ilman kuljettajaa maanteiden tavarankuljetukseen toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelle kuljetusyhtiölle, ei voi säilyttää itsellään vuokralle annettujen ajoneuvojen piirturilevyjen hoitoa.

38 Asiassa C-228/01 esitettyyn ensimmäiseen kysymykseen ja ainoaan asiassa C-289/01 esitettyyn kysymykseen on näin ollen vastattava, että asetuksen N:o 881/92 3 ja 5 artiklassa ja asetuksen N:o 3821/85 14 artiklassa, sekä sellaisena kuin asetus oli alkuperäisessä muodossaan että sellaisena kuin se on asetuksella N:o 2135/98 muutettuna, ei sallita sitä, että tiettyyn jäsenvaltioon sijoittautunut maantiekuljetusyhtiö, joka vuokraa ajoneuvoja ilman kuljettajaa johonkin toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelle maantiekuljetusyhtiölle, antaa vuokralle ottajan käyttää omaa yhteisön liikennelupaansa, eikä sitä, että se säilyttää itsellään vuokralle annettujen ajoneuvojen piirturilevyjen hoidon.

Asiassa C-228/01 esitetty toinen kysymys

39 Kansallinen tuomioistuin haluaa toisella asiassa C-228/01 esittämällään kysymyksellä selvittää sen, onko ajoneuvojen, jotka vuokrataan toiseen jäsenvaltioon ilman kuljettajaa, oltava rekisteröityjä siinä jäsenvaltiossa, johon vuokralle ottaja on sijoittautunut.

40 Direktiivin 84/647/ETY 2 artiklan 1 alakohdan mukaan jokaisen jäsenvaltion on hyväksyttävä, että vuokrattuja ajoneuvoja käyttävät sen alueella yritykset, jotka ovat sijoittautuneet toiseen jäsenvaltioon, edellyttäen muun muassa, että ajoneuvot on rekisteröity tai otettu käyttöön sen jäsenvaltion lakien mukaisesti, johon ajoneuvot vuokralle ottanut kuljetusyritys on sijoittautunut.

41 Tämän direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltio voi kuitenkin säätää lievemmistä rajoituksista vuokralle otettujen ajoneuvojen käyttämisen osalta. Näin ei kuitenkaan ole pääasiassa.

42 Näin ollen asiassa C-228/01 esitettyyn toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 84/647/ETY 2 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen on oltava rekisteröityjä siinä jäsenvaltiossa, johon ajoneuvot vuokralle ottanut maantiekuljetusyritys on sijoittautunut, tämän kuitenkaan estämättä direktiivin 4 artiklan mahdollista soveltamista.

Oikeudenkäyntikulut

43 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle Ranskan hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut cour d'appel de Paun 15.5.2001 ja tribunal de grande instance de Daxin 2.7.2001 tekemillään päätöksillä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Jäsenvaltion alueelle tai sen alueelta taikka yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta tapahtuvan maanteiden tavaraliikenteen yhteisön markkinoille pääsystä 26 päivänä maaliskuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 881/92 3 ja 5 artiklassa ja tieliikenteen valvontalaitteista joulukuuta 20 päivänä joulukuuta 1985 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3821/85 14 artiklassa, sekä sellaisena kuin tämä asetus oli alkuperäi-**

sessä muodossaan että sellaisena kuin se on muutettuna 24.9.1998 annetulla neuvoston asetuksella N:o 2135/98, ei sallita sitä, että tiettyyn jäsenvaltioon sijoittautunut maantiekuljetusyhtiö, joka vuokraa ajoneuvoja ilman kuljettajaa johonkin toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneelle maantiekuljetusyhtiölle, antaa vuokralle ottajan käyttää omaa yhteisön liikennelupaansa, eikä sitä, että se säilyttää itsellään vuokralle annettujen ajoneuvojen piirturilevyjen hoidon.

2) Ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttämisestä maanteiden tavaraliikenteessä 19 päivänä joulukuuta 1984 annetun neuvoston direktiivin 84/647/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 24.7.1990 annetulla neuvoston direktiivillä 90/398/ETY, 2 artiklan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen on oltava rekisteröityjä siinä jäsenvaltiossa, johon ajoneuvot vuokralle ottanut maantiekuljetusyritys on sijoittautunut, tämän kuitenkaan estämättä tämän direktiivin 4 artiklan mahdollista soveltamista.

Gulmann Skouris Colneric

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä marraskuuta 2002.

R. Grass

kirjaaja

R. Schintgen

toisen jaoston puheenjohtaja